

Kernwapenbeweging

De terugtrekkingen van de Verenigde Staten en Rusland uit het INF-verdrag worden algemeen beschouwd als het einde van de kernwapenbeheersing. Het luidt een nieuwe ronde in van nucleaire competitie tussen de grootmachten voor middellange afstandsruketten.

Trump geeft als reden voor de Amerikaanse terugtrekking uit het INF-verdrag de Russische ontwikkeling van de SSC-8 kruisraket (de 9M729). Maar deze SSC-8 lijkt in veel opzichten op de Amerikaanse Tomahawk kruisraket die ook met de Amerikaanse Aegis-systemen in Oost-Europa kunnen worden gelanceerd. Officieel zijn deze op zee gebaseerde Aegis 'raketdefensiesystemen' onder de regering Obama neergezet als bescherming tegen Iraanse lange afstandsruketten. Maar de Russen hebben van meet af aan terecht opgemerkt dat Aegis snel kan worden omgezet naar een 'offensief' systeem. *Aegis Ashore* installaties in Polen en Roemenië vormen dus een onmiddellijke bedreiging voor Rusland. Duidelijk is dat de zorgen aan beide kanten over schendingen van het INF-verdrag legitiem zijn. Het zijn complexe vraagstukken, maar de geschillen die er zijn zouden door besprekingen moeten kunnen worden opgelost. Rusland en Duitsland hebben zich al uitgesproken voor een nieuw verdrag voor middellange afstandsruketten, waarvan ook China deel uit moet maken. ***Dit geeft een reële kans op kernoorlog.*** Lees het hele artikel verder

Uit **VredesMagazine** 2019 nr 2: door **Henk van der Keur**

Reële kans op kernoorlog

De ondergang van het INF-verdrag in combinatie met de toenemende spanningen tussen de VS en Rusland maakt de situatie in Europa dreigender dan ooit. In het afgelopen jaar hebben de NAVO en Rusland grote militaire oefeningen op elkaars grenzen gehouden. Wat als bij één van die oefeningen of oorlogsspelen iets fout gaat? Met zoveel actoren en zoveel wapens zal het slechts een kwestie van tijd zijn voordat een land een radarbeeld verkeerd interpreteert en de paraatheid van de krijgsmachten van het ene in het andere moment naar 'DEFCON 1' gaat: een dreigende kernoorlog.

Anders dan in de Koude Oorlog draait de nieuwe kernwapenwedloop niet om de aantallen, maar om de kwaliteit. Daarbij hoort niet alleen een nog krachtiger model kernkop voor intercontinentale raketten, maar ook een drempelverlagende miniatuurmodel kernkop voor op het 'conventionele' slagveld. Dat zou de grens tussen conventioneel en nucleair doen vervagen tot ruim boven de explosieve kracht van de kernbommen op Hiroshima en Nagasaki.

Moderne kruisruketten zijn veel angstaanjabender dan de raketten die in 1987 na ondertekening van het INF-verdrag werden verboden. De huidige raketten kunnen hun route en doelen tijdens de vlucht wijzigen. Met zulke mogelijkheden kunnen kruisruketten in één keer vanaf veel locaties worden gelanceerd en kan het in één keer op talrijke doelen worden gedetoneerd. Deze nieuwe mogelijkheden zullen de kans op onopzettelijk gebruik kernwapens verder doen vergroten.

Rol Urenco bij Amerikaanse kernwapenproductie

Opmerkelijk bij de productie van Amerikaanse kernwapens is de rol van uraniumverrijker Urenco, dat ook een vestiging heeft in Almelo. Sinds 2013 hebben de VS geen militaire verrijkingcapaciteit meer. Voor hun kernwapen-tritium zijn ze afhankelijk van kernbrandstof die geleverd wordt door Urenco-landen Nederland, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk. Urenco levert de kernbrandstof aan Amerikaanse kerncentrales, die op hun beurt tritium (radioactief waterstof) leveren voor gebruik in Amerikaanse waterstofbommen. Uit Amerikaanse documenten valt op te maken dat deze Commissie, met daarin dus ook Nederland, Urenco geen beperkingen oplegt voor de verkoop van uranium aan kerncentrales waar grondstoffen voor kernwapens worden gemaakt. Na vruchteloze WOB-verzoeken stapt Stichting Laka 19 maart a.s. met steun van Tribunaal voor de Vrede naar de rechter voor openbaarmaking van documenten van de Gemengde Commissie inzake het Verdrag van Almelo.

Mobilisatie tegen kernwapens opnieuw nodig

Begin jaren tachtig was de stationering van Amerikaanse en Russische middellange afstandsruketten een belangrijke bron van instabiliteit in Europa. Na ondertekening van het INF-verdrag werden al deze raketten verwijderd. Het verdrag ontstond door sterke oppositie en enorme demonstraties in Europa en de Verenigde Staten. Dat soort druk, gekoppeld aan toezeggingen van landen om middellange afstandsruketten niet in te zetten, zal opnieuw nodig zijn. Steun vanuit het maatschappelijk middenveld is daarbij van cruciaal belang. Het uiteindelijk doel moet afschaffing van alle kernwapens zijn. Dat wordt niet op korte termijn gerealiseerd. Op weg daarheen kunnen tussendoelen een voorlopige oplossing zijn. Het geeft niet alleen ademruimte, maar ook

bereikbare doelen die aandacht kunnen wekken voor het probleem. Mogelijk zijn daarbij grote aantallen mensen te motiveren en te mobiliseren.

Uit **VredesMagazine** 2019 nr 2: door **Henk van der Keur**